

KEIZER ZOEKT KEIZERIN

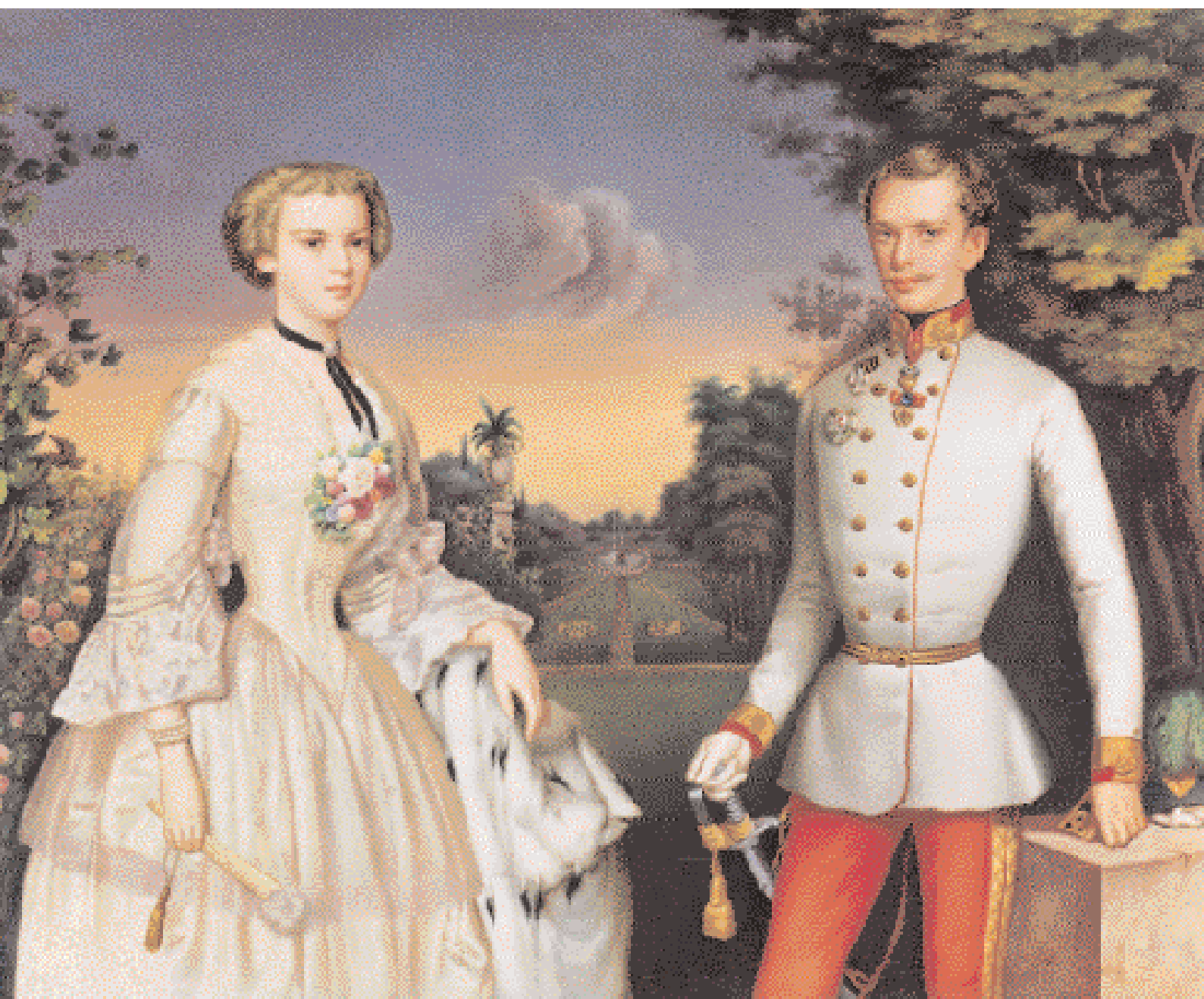
Toen aartshertogin Sophie de tijd vond aangeboren dat haar zoon, de jonge keizer Franz Joseph van Oostenrijk, zou moeten trouwen, ging zij op zoek naar een bruid. Haar keus viel uiteindelijk op Helene in Beieren. "Nene" zoals ze werd genoemd, was de eerste dochter van haar zuster Ludowika. De jongere Elisabeth was in die tijd nog een puberterende wildebras van 15 jaar, had juist haar eerste liefdesverdriet en de voor haar leeftijd gebruikelijke problemen. Om haar op andere gedachten te brengen en ook om bij haar de jongere broer van Franz Joseph in herinnering te roepen, mocht zij op de verlofingsreis van haar zuster meereizen naar het keizerlijk zomerverblijf in Bad Ischl.

Juist de spontane natuurlijkheid van Elisabeth en haar ongekunsteld optreden betoverden de 25-jarige keizer. Hij zag Helene helemaal over het hoofd in de ware zin van het woord en werd ogenblikkelijk verliefd op Sisi, zoals hij haar later placht te noemen. Twee dagen na hun eerste ontmoeting stond de verloving vast. De bloedjonge prinses werd door deze gebeurtenissen overrompeld. Zij werd hals-over-kop in de jonge, knappe neef verliefd en voelde zich zonder twijfel door zijn huwelijksaanzoek zeer gevlaid. Toch had zij voorgevoelens, dat haar plaats aan zijn zijde nu niet bepaald onbezorgd zou zijn. "Was hij maar kleermaker", zuchtte ze en bewees daarmee, dat zij hem als man echt liefhad en dat zij haar verheffing tot keizerin eerder belastend dan als begerenswaardig ervoer. Bij haar beslissing t.o.v. Franz Joseph kon er echter geen twijfel bestaan. "Een keizer laat je geen blauwtje lopen", constateerde haar moeder Ludowika en daarmee was de kous af.

Sisi gaf Franz Joseph uit liefde haar woord en was vast van plan een goede vrouw en kameraad voor hem te zijn. Het volgende gedicht, dat zij schreef, toen haar liefde reeds lang veranderd was in verbittering bewijst het aanvankelijke geluk van het paar:

Ik hoef de tijd je niet te noemen
die ons eens zo innig verbond
en die wij nooit vergeten kunnen
zo eindeloos ver zij nu ook schijnt.

Wel had ik worstelingen moeten doorstaan
en veel bitter leed sindsdien
maar onze liefde te zien sterven
niets anders trof mijn hart zo zwaar.

*Deze afbeelding op porselein toont
het pas verloofde jonge paar.*

EEN KIND STERFT

Amper een jaar na het huwelijk bracht de jonge keizerin een meisje ter wereld dat bij de doop de naam van de moeder van Franz Joseph, Sophie, ontving. Het daarop volgende jaar schonk zij Franz Joseph de dochter Gisela. Alhoewel het meisjes waren, die niet behoefden te worden voorbereid op de taak van regent, mocht Sisi de kinderen zelf niet onder haar hoede houden. Ze had ze weliswaar ter wereld gebracht maar voor de opvoeding was ze nog te jong vond Sophie en zij onttrok ze aan de invloed van de moeder. Later zei Elisabeth: "Ze hebben mijn kinderen direkt bij me weggehaald. Het was mij alleen toegestaan de kinderen te zien als aartshertogin Sophie daar toestemming toe gaf. Zij was er altijd bij als ik de kinderen bezocht. Uiteindelijk heb ik het opgegeven en ik bezocht ze nog maar zelden". Sisi's smeekbeden aan de keizer om bij Sophie te bemiddelen stuitten op dovemansoren. Pas op een gemeenschappelijke reis, ver weg van de invloed van Sophie, bereikt Sisi eindelijk, dat de keizer zich voor zijn vrouw inzette en zij weer meer tijd met de kinderen kon doorbrengen. Ondertussen, in duidelijke oppositie tegen haar schoonmoeder, zette Sisi zelfs door dat zij de kinderen op haar reizen mee kon nemen.

Tijdens een reis door Hongarije kwam het tot een persoonlijke tragedie voor het keizerlijk paar: beide meisjes werden ziek, diarree en koorts. De tien maanden oude Gisela was spoedig weer hersteld maar de tweejarige Sophie stierf in de armen van haar moeder na een doodstrijd die elf uur duurde. En of dat nog niet genoeg was werd Elisabeth verweten indirect schuldig te zijn aan de dood van haar kind. Na alles wat ze al meegemaakt had, stortte Sisi in. Het was teveel voor de 19-jarige keizerin. Voor het eerst vertoonde zij de psychische en fysische symptomen die in de loop van haar leven steeds weer zouden opduiken in crisissituaties. Weken- en maandenlang sloot zij zich op en hilde de hele dag, of zij bracht de hele dag door met paardrijden totdat zij helemaal uitgeput was, zodat zij aan niets meer kon denken. Bovendien at ze bijna niets meer. Haar geestelijke en lichamelijke gezondheidstoestand werd bedenkelijk. Dit resulteerde uiteindelijk daarin, dat zij zelfs de strijd om haar tweede kind opgaf. Daaropvolgend verwijderde ze zich ook gevoelsmatig van Gisela en nam nauwelijks nog deel aan haar verdere ontwikkeling. De hofdame, Marie Festetics, die Sisi anders zeer toegenegen was, schreef later in haar dagboeken, dat de keizerin niet eens aan de huwelijksvoorbereidingen van haar oudste dochter deelnam. Een gelijk gedragspatroon vertoonde Sisi later ook t.o.v. haar enige zoon Rudolf, die ook spoedig na de geboorte werd toevertrouwd aan de handen van de schoonmoeder.

Het jonge keizerlijke paar met hun eerste kind, de kleine Sophie (1855-1857).

Een ontroerend detail van een officieel portret van de 26-jarige keizerin: Elisabeth draagt in haar armband een beeltenis van haar overleden dochtertje Sophie.

DE OMMEKEER - ZELFBEWUST EN MOOI

In de zestiger jaren, d.w.z. toen Elisabeth zo tussen 25 en 35 jaar oud was, was zij tot een schoonheid uitgegroeid. Dit werd nog onderstreept door haar zelfbewustzijn, dat ze in de loop van de tijd zich had eigen gemaakt. Ze was nu een volwassen vrouw die zich bewust was van haar invloed. Ze genoot van de bewondering voor haar persoon en ze had geleerd de daaruit voortvloeiende voordelen te waarderen. Ze liet zich niets meer voorschrijven en zette ook haar wensen tegenover Franz Joseph door. Hij vereerde zijn "engelen -Sisi" van een afstand, zonder ooit toegang te vinden tot haar ware aard.

De schoonheid van Elisabeth werd tot een mythe en haar verschijnen in het openbaar bracht steeds weer de verwachte opschudding teweeg. Zij bereikte haar uitstraling niet door zich op te maken, parfum of andere kunstmatige schoonheidsmiddeltjes te gebruiken. Die verwierp zij allemaal. Het kwam meer tot uitdrukking door een fascinerend samenspel van veel natuurlijke factoren: haar lengte, haar slanke en soepele figuur, haar prachtige haar, haar kleding, maar ook haar majesteitelijk optreden dat ze zich had eigen gemaakt.

In deze tijd liet zij zich ook graag en vaak portretteren en vooral fotograferen. Zij voelde zich onder druk gezet, dat haar jeugdige schoonheid in de herinnering van de mensen bewaard moest blijven. Toen de eerste ouderdomsverschijnselen zichtbaar werden trok ze zich terug. Vanaf haar middelbare leeftijd liet zij zich nauwelijks meer afbeelden. Ze begon haar gezicht in het openbaar achter haar waaier te verbergen. Schilders, die haar moesten portretteren, moesten het doen met voorbeelden uit vroegere tijden. Daarom is het bijna onmogelijk om na te gaan hoe ze er later in werkelijkheid heeft uitgezien (zie hiertoe bld. 114 en 115).

Sisi's baren zouden later zelfs tot haar enkels gereikt hebben. Om het hoofd van het gewicht van het haar te bevrijden en de hoofdpijnen te verlichten, moest het haar vaak voor enige tijd aan een koord boven de zittende keizerin worden opgehangen.